

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2011 van het Havenschap Moerdijk (hierna te noemen Havenschap). Deze begroting is net zoals de begroting 2010 geënt op het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten).

In deze begroting vindt u de volgende programma's terug:

- Commercie en communicatie;
- Beheer nat;
- Beheer droog;
- Milieu en veiligheid;
- Grondexploitatie;
- Interne dienstverlening.

In de verplichte paragrafen worden langs verschillende invalshoeken de ontwikkelingen in het begrotingsjaar 2011 belicht. De volgende verplichte paragrafen zijn in deze begroting opgenomen:

- Lokale heffingen en tarieven;
- Weerstandsvermogen en risico's;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering en treasury;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

In hoofdstuk XI wordt toegelicht welke uitgangspunten worden gehanteerd in deze begroting.

Omdat het tempo van gronduitgiftes in erfpacht en het rendement op deze uitgiftes sterk afhankelijk zijn van externe, niet-beïnvloedbare omstandigheden, worden de resultaten van de grondexploitaties in de reguliere begroting 2011, net zoals in de begroting 2010, niet meegenomen.

Apart van de reguliere exploitatie zal, in tegenstelling tot de begroting 2010, in hoofdstuk IX aangegeven worden wat de verwachte resultaten van de grondexploitaties per jaar zijn. Deze geprognoseerde resultaten worden ook verwerkt in het overzicht financiële positie in hoofdstuk X en in het overzicht weerstandsvermogen in hoofdstuk XII in de paragraaf weerstandsvermogen en risico's.

In de begroting wordt geen rekening gehouden met nog niet gerealiseerde teruggekochte gronden en uitgiftes daarvan in erfpacht. Ook wordt in de begroting geen rekening gehouden met de bouw en uitgifte van kades in erfpacht waarvoor nog geen contracten getekend zijn.

I. Directieverslag

Het Havenschap is een solide bedrijf en is financieel gezond. Een 'mean en lean' regie organisatie. Uit de reguliere exploitatie wordt jaarlijks een nette winstmarge gerealiseerd. Deze winstmarge staat voor de komende jaren echter onder druk vanwege economische teruggang in de wereld o.a. met name voelbaar in de logistieke/transportsector. Naast de winst uit reguliere exploitatie wordt ook een financieel resultaat uit het grondbedrijf gerealiseerd. De resultaten uit het grondbedrijf zijn eenmalige opbrengsten. In dat verband is de directie van mening dat voor een goede bedrijfsvoering deze inkomsten moeten worden gezien als bijzondere baten en niet als winst.

De focus van het Havenschap zal vooral gericht blijven op kostenbeheersing in combinatie met een optimale benutting en verduurzaming van het haven- en industrieterrein.

Commercieel is sterk ingezet op een betere benutting van de haven en uitbreiding van voorzieningen die aanwezig zijn. Overslag faciliteiten en voorzieningen vormen, naast erfpachtinkomsten, nog steeds de belangrijkste inkomsten bron van het Havenschap. Infrastructurele investeringen in havenfaciliteiten door het Havenschap moeten worden terugverdiend. Een verdere groei van de overslag vanuit de haven is in dat verband van groot belang. De verwachting is dat binnen tien jaar 30 tot 35 miljoen ton per jaar zal worden overgeslagen. Deze groei kan worden bereikt doordat de haven van Moerdijk vanwege haar ligging steeds nadrukkelijker als draaischijf voor goederenstromen fungeert tussen de mainports van Rotterdam en Antwerpen.

De toekomstige intensivering laat zich direct vertalen naar in- en uitbreiding van het haven- en industrieterrein Moerdijk. Hierbij raken we direct het snijvlak van economisch perspectief in relatie tot mogelijkheden op het gebied van milieugebruiksruimte c.q. ontwikkelingsmogelijkheden. De voorgenomen realisatie van het Logistieke Park en op termijn het Roodevaart gebied zullen naar de toekomst toe majeure financiële investeringen vergen. Het is dan ook van groot belang dat op termijn de inkomsten uit de reguliere exploitatie verder gaan stijgen zodat de financiële positie van het Havenschap kan worden versterkt. Naast de verdere verduurzaming van het haven- en industrieterrein, wat het vestigingsklimaat positief bevordert, zijn de verwachte verdere inkomsten uit erfpacht alsook haven- en kadegelden een goede basis voor de toekomst.

De directie ziet de geschetste toekomstverwachting dan ook met vertrouwen te tegemoet.

Drs. Udo Uiterwijk MBA,
Directeur Havenschap

II. Programma Commercie en communicatie

Omzet

Kosten

Winst

Commercie

Typering

Het exploiteren van het haven- en industrieterrein, met name de haven, op zodanige wijze dat de functie als belangrijk knooppunt van transportmodaliteiten verder wordt uitgebouwd en benut.

Voornaamste doelstelling

- Verhoging van de watergebonden overslag naar 25 miljoen ton per jaar in 2014.

Voornaamste prioriteiten

- Realisatie containerterminal.
- Aantrekken nieuwe bedrijven die overslag via water genereren.
- Faciliteren van gevestigde bedrijven om meer lading stromen te genereren.
- Realisering Rail Service Center Moerdijk in fasen.

Communicatie

Typering

Het haven- en industrieterrein adequaat presenteren aan het gevestigde bedrijfsleven, de markt en haar omgeving.

Voornaamste doelstelling

- Het haven- en industrieterrein efficiënt en doelmatig presenteren aan het gevestigde bedrijfsleven, de markt en haar omgeving. Een en ander samen en/of in samenspraak met het gevestigde bedrijfsleven.

Voornaamste prioriteiten

- Deelname aan tenminste 3 handelsmissies georganiseerd door RPPC samen en/of in samenspraak met gevestigde stuwadoors.
- Communicatie op maat over actuele onderwerpen via uit te brengen specials van de Moerdijk Nieuwsbrief.
- Betrokkenheid bij de omgeving vergroten door het verder vorm en inhoud geven aan de Burenraad Moerdijk.

III. Programma Beheer nat

Faciliteren

Schepen

Diepgang

Typering

Adequaat beheren en onderhouden van de natte infrastructuur.

Voornaamste doelstellingen

- Efficiënt en doelmatig beheren en onderhouden van de natte infrastructuur.

Voornaamste prioriteiten

- Acties voor 2011 uit laten voeren uit het in 2006 opgestelde natte beheersplan.
- Monitoren regelgeving rond het vervoer van goederen over water.
- Het waar nodig in de rol van Port Security Officer communiceren over de ISPS code (haven beveiligingswet) en gerelateerde maatregelen.
- Het bewaken van de bij het HbR (Havenbedrijf Rotterdam N.V.) uitbestede beheer van het haven afval.

IV. Programma Beheer droog

Verzorgd

Kwaliteit

Goedkoop

Typering

Het adequaat beheren van de droge infrastructuur.

Voornaamste doelstellingen

- Handhaven beheer en onderhoud van groen en grijs op een kwaliteitsniveau van een 6+.
- Verbeteren van de verkeersafwikkeling op het terrein.

Dit betekent ondermeer:

- Inspectie en onderhoud van het riool volgens het rioolbeheerssysteem.
- Waar nodig assisteren bij het overgedragen rioolsysteem.
- Inspectie en onderhoud van het groen volgens het beheerplan openbare ruimte.
- Inspectie en onderhoud van de wegen conform het wegbeheersplan.
- Onderhoud van de verlichting volgens de onderhoudsplannen.
- Doen aanpassen van wegen naar aanleiding van het verkeersaanbod.
- Controle op vergunningensysteem aan de hand van reguliere inspecties.

Voornaamste prioriteiten

- Het bewaken van het uitbestede beheer/parkmanagement naar prestatie en kosten.
- Controle op de kwaliteit van de geleverde beveiligingsdiensten.

V. Programma Milieu en veiligheid

Duurzaam Schoon Veilig

Milieu

Typering

Binnen de gestelde randvoorwaarden t.a.v. Wet en regelgeving (milieu gebruiksruimte creëren) het milieu zo min mogelijk belasten in relatie tot de economische winst.

Voornaamste doelstellingen

- Voldoen aan wet- en regelgeving, normering en klantafspraken.
- Implementeren van continue verbeteringen en de prestaties op het gebied van milieu. (Lees verduurzaming van het haven- en industrieterrein Moerdijk)
- Uitvoeren van een consistent vestigingsbeleid van bedrijven die qua wet en regelgeving, clustering en toegevoegde waarde inpasbaar zijn op het haven- en industrieterrein.
- Communicatie met de omgeving.

Doelstelling Smart gemaakt: Consistent Vestigingsbeleid:

Op basis van de 13 behandelde adviesaanvragen 2009 wordt voor 2011 ingezet op de behandeling van 15 nieuwe advies aanvragen, waarvan 12 positief geadviseerd zullen of kunnen worden en waarvan 5 bedrijven zich dan ook definitief zullen gaan vestigen.

Prioriteiten

- Voeren van een consistent vestigingsbeleid in het kader van de Commissie Vestiging.
- Uitvoeren en bewaken van het proces integrale herziening bestemmingsplan industrieterrein Moerdijk.
- Milieuadvisering bij aankoop of uitgifte in erfpacht van gronden.
- Advisering ontwikkeling Logistiek Park Moerdijk en gebied Roodevaart.
- Veranderende Wet- en regelgeving met name op het gebied van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, Wet geluidhinder en Natura 2000.
- Waarborgen van een hoog veiligheid- en beveiligingsniveau op het gehele terrein.
- Faciliteren van gevestigde bedrijven bij milieu en veiligheid vraagstukken.

Overhead Milieu en Veiligheid

Typering

- Uitvoering geven aan het convenant en uitvoeringsprogramma 2007-2010 Duurzaam Haven en industrieterrein Moerdijk (DHM). Deze activiteiten hebben betrekking op het verduurzamen van het industrieterrein alsmede de veiligheid te bevorderen. Deze activiteiten vinden plaats onder regie van de stuurgroep DHM.
- Faciliteren en initiëren van stuur- en werkgroepen waarin bedrijven en overheden zitting hebben.
- Herkennen van win-win situaties en deze omzetten in haalbaarheidsprojecten.
- Stimuleringsbijdragen geven aan kansrijke projecten op gebied van industriële ecologie.
- Bevorderen van de integrale veiligheid (verkeer en externe veiligheid). Actualiseren van rampenplannen en afstemming met partners inzake haven beveiligingswet (ISPS) en SBIM t.a.v. de beveiliging.

Voornaamste doelstellingen

- Sturing geven om duurzaamheidsaspecten op het industrieterrein te realiseren/verhogen.
- In het kader van de jaarlijkse monitoring de aanwezige milieupotentie benutten.

Prioriteiten

- Uitvoering geven aan het meerjaren plan DHM 2007-2010.
- Gegevensverwerking monitoring over het jaar 2007 (databaseer).
- Communicatie met omgeving.

VI. Programma Grondexploitatie

Faciliteren

Buren

Toekomst

Typering

Het ontwikkelen en implementeren van grondbeleid dat erop gericht is zoveel mogelijk structurele inkomsten voor het Havenschap te genereren.

Voornaamste doelstellingen

- Minimaal 3 ha nieuw terrein (grondexploitatie eerste uitgifte) in erfpacht uitgeven.
- Tenminste één strategisch (aan diepvaarwater) gelegen terrein terugkopen, herontwikkelen en daarna in erfpacht uitgeven.
- Bestek overschrijdingen (meerwerk) beperken tot maximaal 7,5% van het oorspronkelijke bestek door betere voorbereiding en contracten.

Voornaamste prioriteiten

- Het uitgeven in erfpacht van percelen bouwgrond tegen een canon gebaseerd op een marktconforme grondprijs.
- Herontwikkelen van één door het Havenschap verworven/te verwerven perceel waardoor de haven optimaler benut kan worden.
- Mede zoeken van nieuwe klanten voor de nog te bebouwen percelen in eigendom van derden ter optimalisering van het ruimtegebruik.
- Jaarlijkse actualisatie van het rapport 'grondreserve op het haven- en industrieterrein Moerdijk'.

VII. Programma Interne dienstverlening

Geruisloos Ondersteunend

Typering

Het programma Interne dienstverlening omvat het (intern) faciliteren en ondersteunen van medewerkers, directie en bestuur ter zake van de bedrijfsvoering van het Havenschap.

Voornaamste doelstelling

- In 2011 met dezelfde personele bezetting (21,21 fte's) de toename van activiteiten, als gevolg van de bij de overige programma's genoemde doelstellingen, realiseren.

De interne dienstverlening is onder te verdelen in de volgende aandachtsgebieden:

Personeel

Positief bijdragen aan de continuïteit van de organisatie door het realiseren van een kwantitatief en kwalitatief goede personeelsbezetting binnen budget.

Bewaken van het ziekteverzuim. In 2009 bedroeg het ziekteverzuim 1,71%. Doelstelling is om verzuim onder de 3% te houden.

Automatisering

Automatisering is na het personeel het belangrijkste productiemiddel binnen het Havenschap. Voor 2011 zijn de activiteiten gericht op effectief systeembeheer op basis van een service level agreement met de externe systeembeheerder. Doelstelling is om de downtime van de mainservers onder 1 uur per jaar te houden.

Huisvesting

Op basis van een gebouw en inventaris onderhoudsplan worden klein- en grootonderhoud en vervangingsinvesteringen binnen het budget gerealiseerd.

Facilitaire zaken

Inkopen binnen budgettaire ruimte wat nodig is tegen gunstige kwaliteit/prijsverhoudingen en letten op het gebruik en/of verbruik ervan. In 2011 worden de contracten structureel bewaakt aan de hand van het contractbeheerssysteem.

VIII. Exploitatieoverzicht 2011 en meerjarenperspectief met toelichting

	Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal 2009-2015
Programma Commercie en communicatie								
Opbrengsten Nat	6.748	7.541	8.394	8.519	8.648	8.778	8.909	50.788
Opbrengsten Droog	4.503	5.649	6.481	6.612	6.744	6.881	7.021	39.388
Kosten Droog	126-	228-	233-	237-	240-	244-	247-	1.429-
Opbrengste Communicatie	61	51	55	56	57	58	58	335
Kosten Communicatie	127-	154-	145-	147-	149-	151-	154-	900-
Subtotaal	11.059	12.859	14.552	14.803	15.060	15.322	15.587	88.182
Programma Beheer nat								
Kosten Beheer nat	1.238-	1.236-	1.999-	3.252-	1.255-	2.007-	1.260-	11.009-
Subtotaal	1.238-	1.236-	1.999-	3.252-	1.255-	2.007-	1.260-	11.009-
Programma Beheer droog								
Opbrengsten Beheer droog (HMCC)	673	590	495	495	495	495	495	3.065
Kosten Beheer droog	4.046-	5.902-	4.959-	5.050-	3.935-	9.159-	3.985-	32.990-
Subtotaal	3.373-	5.312-	4.464-	4.555-	3.440-	8.664-	3.490-	29.925-
Programma Milieu en veiligheid								
Opbrengsten Milieu en veiligheid	7	-	-	-	-	-	-	-
Kosten Milieu en veiligheid	120-	136-	101-	102-	104-	105-	107-	655-
Subtotaal	113-	136-	101-	102-	104-	105-	107-	655-
Programma Interne dienstverlening								
Opbrengsten Overhead	3	3	3	3	3	3	3	18
Kosten Overhead	429-	392-	391-	397-	403-	409-	415-	2.407-
Subtotaal	426-	389-	388-	394-	400-	406-	412-	2.389-
Opbrengsten Hulpkostenplaatsen	1	-	1	1	1	1	1	5
Kosten Hulpkostenplaatsen	2.401-	2.417-	2.461-	2.499-	2.535-	2.573-	2.613-	15.098-
Subtotaal	2.400-	2.417-	2.460-	2.498-	2.534-	2.572-	2.612-	15.093-
Opbrengsten Interest en buitengewone baten	2.972	2.446	2.476	2.120	2.018	1.916	1.814	12.790
Kosten Interest en buitengewone lasten	5.038-	5.389-	5.680-	5.755-	5.698-	5.705-	5.781-	34.008-
Subtotaal	2.066-	2.943-	3.204-	3.635-	3.680-	3.789-	3.967-	21.218-
TOTAAL OPBRENGSTEN	14.968	16.280	17.905	17.806	17.966	18.132	18.301	106.389
TOTAAL KOSTEN	13.525-	15.854-	15.969-	17.439-	14.319-	20.353-	14.562-	98.496-
RESULTAAT	1.443	426	1.936	367	3.647	2.221-	3.739	7.893
Mutaties in reserves								
Beschikkingen ten laste van reserves	-637	-2.429	2.196-	-3.513	-374	-6.324	-374	-15.210
Toevoeging aan reserves	0	250	250	250	250	250	250	1.500
Subtotaal	-637	-2.179	1.946-	-3.263	-124	-6.074	-124	-13.710
RESULTAAT NA BESTEMMING EXCL. GRONDEXPL.	2.080	2.605	3.882	3.630	3.771	3.853	3.863	21.603

Alle bedragen x 1.000 Euro (€)

Algemeen

In bovenstaand overzicht zijn de financiële uitkomsten per programma voor 2011 tot en met 2015 weergegeven. Daarnaast zijn ter vergelijking de cijfers van de realisatie van 2009 en de begroting 2010 opgenomen.

De begroting 2011 laat een positief resultaat na bestemming exclusief grondexploitatie zien van ca. € 3.882.000. Ten opzichte van de realisatie 2009 (ca. € 2.080.000 positief) betekent dit een stijging van ca. € 1.802.000. Ten opzichte van de begroting 2010 (ca. € 2.605.000 positief) betekent dit een stijging van het resultaat na bestemming met ca. € 1.277.000.

Programma Commercie en communicatie

In 2011 stijgen de **opbrengsten nat** ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 1.646.000 en ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 853.000. De stijging ten opzichte van de realisatie 2010 is met name het gevolg van de verwachte toename van de opbrengsten erfpacht en verhuur kades (ca. € 1.006.000 meer opbrengsten), de verwachte toename van de opbrengsten havengelden (ca. € 322.000 meer opbrengsten) en de verwachte toename in opbrengsten kadegelden (ca. € 223.000 meer opbrengsten).

De stijging ten opzichte van de begroting 2010 is met name het gevolg van de verwachte toename van de opbrengsten havengelden (ca. € 610.000 meer opbrengsten), de verwachte toename in opbrengsten erfpacht en verhuur kades (ca. € 163.000 meer opbrengsten) en de verwachte toename in opbrengsten kadegelden (ca. € 71.000 meer opbrengsten).

Opbrengsten nat	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011
Zeehavengeld	3.264.133	2.932.386	3.335.512
Zeehavengeld garanties	213.526	219.602	225.901
Totaal zeehavengeld	3.477.658	3.151.988	3.561.413
Havengeld binnenvaart	1.035.688	1.075.528	1.225.035
Vermindering i.v.m. Afvalheffing SAB	-49.318	-51.216	0
Totaal havengeld binnenvaart	986.369	1.024.312	1.225.035
Totaal havengeld	4.464.027	4.176.300	4.786.448
Kadegeld	1.217.681	1.369.394	1.440.729
Kadegeld vrijval afk.som	0	0	0
Vergunningrechten	222.132	219.067	227.719
Vergunningrechten vrijval afk.som	0	0	0
Erpacht opbrengsten kades en terrein	304.680	1.071.615	1.198.149
Verhuur opbrengsten kades en terrein	528.031	704.230	740.906
Overige opbrengsten	11.017	0	0
Totaal	6.747.569	7.540.606	8.393.951

Alle bedragen in Euro's (€)

Ten opzichte van de realisatie 2009 stijgen de **opbrengsten droog** in 2011 met ca. € 1.978.000 en ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 832.000 met name doordat in 2011 meer grond in erfpacht en huur uitgegeven is (ca. € 1.895.000 meer opbrengsten ten opzichte van 2009 en ca. € 715.000 meer opbrengsten ten opzichte van de begroting 2010). Ten opzichte van de realisatie 2009 en de begroting 2010 stijgen in 2011 ook de riool opbrengsten (met ca. € 81.000 respectievelijk ca. € 76.000 meer opbrengsten). Verder stijgen de opbrengsten spoor in 2011 ten opzichte van 2010 (ca. € 53.000 meer opbrengsten).

Opbrengsten droog	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011
Vergoedingsrechten	489.356	509.800	495.656
Bijdrage onderhoud infrastruct.	155.262	156.522	159.167
Overige opbrengsten	5.073	0	0
Spoorlijngebruik	497.028	443.152	495.891
Spoorlijn vrijval afkoopsommen	0	0	0
Bijdrage riolering	839.340	843.867	919.869
Opbrengst schades	0	0	0
Opbrengst erfpacht industrieterrein	2.378.545	3.651.083	4.366.227
Opbrengst verhuur industrieterrein	137.486	44.175	44.373
Overige huuropbrengsten	549	545	545
Overige opbrengsten exploitatie	0	0	0
Opbrengst 2e hands grond	0	0	0
Totaal	4.502.640	5.649.144	6.481.728

Alle bedragen in Euro's (€)

In 2011 stijgen de **kosten droog** ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 107.000 en ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 5.000. De stijging ten opzichte van de realisatie 2009 wordt met name veroorzaakt door de toename van afschrijvingskosten (ca. € 91.000 meer kosten).

De **opbrengsten communicatie** dalen in 2011 ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 6.000 (meer bannermasten en/of lichtreclameborden) stijgen ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 4.000 (minder bannermasten en/of lichtreclameborden).

In 2011 stijgen de **kosten communicatie** ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 18.000 omdat er meer aan relatiegeschenken (ca. € 14.000 meer kosten) en meer aan sponsering (ca. € 7.000 meer kosten) gedaan wordt. Ten opzichte van de begroting 2010 dalen de kosten in 2011 omdat er in 2011 minder aan sponsering gedaan wordt dan begroot voor 2010 (ca. € 7.000 minder kosten).

Programma Beheer nat

In 2011 stijgen de **kosten beheer nat** ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 761.000 en ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 763.000. De stijging in 2011 ten opzichte van 2009 is het gevolg van de verwachte baggerkosten van € 750.000 in 2011, de verlaging van de dotatie aan de voorziening infra nat (€ 450.000 minder kosten), de toename van de afschrijvingskosten op in erfpacht en huur uitgegeven kades (ca. € 367.000 meer kosten), de toename van de jaarlijkse inspectiekosten (ca. € 67.000 meer kosten) en de toename van de jaarlijkse administratiekosten derden (ca. € 18.000 meer kosten) in 2011 ten opzichte van 2009.

De toename in 2011 ten opzichte van 2010 is het gevolg van de verwachte baggerkosten van € 750.000 in 2011 en de toename van afschrijvingskosten op in erfpacht en huur uitgegeven kades (ca. € 18.000 meer kosten) in 2011 ten opzichte van 2010.

Programma Beheer droog

In 2011 dalen de **opbrengsten beheer droog (HMCC)** ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 178.000 en ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 95.000 omdat de vergoeding van de beveiliging voor het gebruik van het HMCC naar beneden gaat (ca. € 175.000 minder opbrengsten). Ten opzichte van de begroting 2010 neemt de bijdrage van de SBIM in 2011 toe (ca. € 80.000 meer opbrengsten).

De **kosten beheer droog** stijgen in 2011 ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 913.000. De stijging ten opzichte van de realisatie 2009 is het gevolg van de hogere verwachte kosten voor de aankoop woningen Roodevaart e.o. (ca. € 432.000 meer kosten), meer afschrijvingskosten en onderhoudskosten door investeringen in het project Zien en Gezien worden (ca. € 405.000 meer kosten), minder kosten inhuur beveiliging (ca. € 54.000 minder kosten) en meer afschrijvingskosten investering aanpassing D'Entree (ca. € 75.000 meer kosten), minder dotatie aan voorziening wegen (ca. € 37.000 minder kosten) en meer onderhoudskosten beheer droog (ca. € 72.000 meer kosten). De **kosten beheer droog** dalen in 2011 ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 943.000. De daling ten opzichte van de begroting 2010 is het gevolg van de lagere verwachte kosten voor de aankoop woningen Roodevaart e.o. (ca. € 978.000 minder kosten), minder kosten inhuur beveiliging (ca. € 52.000 minder kosten) en meer onderhoudskosten beveiligingsapparatuur (ca. € 57.000 meer kosten) en meer electriciteitskosten (ca. € 10.000 meer kosten), meer afschrijvingskosten door hogere investering aanpassing D'Entree (ca. € 20.000 meer kosten).

Programma Milieu en veiligheid

De **opbrengsten milieu en veiligheid** bedragen zowel voor begroting 2010 en 2011 € 0. In 2009 is ca. € 7.000 aan **opbrengsten milieu en veiligheid** gerealiseerd (diverse bijdragen in monitoringrapport 2008).

De **kosten milieu en veiligheid** nemen in 2011 ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 19.000 en ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 35.000 af. Het is de verwachting dat er in 2011 minder milieu advies ingewonnen wordt.

Programma Interne dienstverlening

De **opbrengsten overhead** blijven in 2011 gelijk aan de realisatie 2009 en begroting 2010 (het betreft de bijdrage van de Bedrijvenkring Industrierrein Moerdijk voor de helft van de kosten van de secretariële ondersteuning).

De **kosten overhead** nemen in 2011 ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 38.000 af en zijn nagenoeg gelijk aan de begroting 2010. De afname in 2011 ten opzichte van 2009 is het gevolg van minder juridische ondersteuning (ca. € 60.000 minder kosten) en meer algemene advieskosten (ca. € 23.000 meer kosten).

De **opbrengsten hulpkostenplaatsen** bedragen voor de realisatie 2009 en begroting 2011 ca. € 1.000 en voor de begroting 2010 € 0.

De **kosten hulpkostenplaatsen** stijgen in 2011 ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 60.000 en ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 44.000. De stijging ten opzichte van de realisatie 2009 wordt veroorzaakt door meer salariskosten (ca. € 58.000 meer kosten), meer huisvestingskosten (ca. € 51.000 meer kosten door meer onderhouds- en afschrijvingskosten), minder facilitaire kosten (ca. € 35.000 minder kosten door minder schoonmaakkosten en minder papier- en drukwerkkosten), minder automatiseringskosten (ca. € 14.000 minder applicatiebeheer- en systeembeheerkosten).

De stijging ten opzichte van de begroting 2010 wordt veroorzaakt door meer salariskosten (ca. € 26.000 meer kosten), meer huisvestingskosten (ca. € 79.000 meer kosten door meer onderhoudskosten en meer elektriciteitskosten, minder facilitaire kosten (ca. € 25.000 minder kosten door minder schoonmaakkosten en minder telefoon en fax kosten) minder automatiseringskosten (ca. € 36.000 minder kosten door minder applicatie- en systeembeheerkosten en minder afschrijvingskosten).

De **opbrengsten interest en buitengewone baten** dalen in 2011 ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 496.000 en stijgen ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 30.000. De daling ten opzichte van de realisatie 2009 wordt veroorzaakt door geen buitengewone baten in 2011 (ca. € 526.000 minder opbrengsten), in 2011 meer rente intern doorberekend zal worden aan projecten (€ 64.000 meer opbrengsten) en minder rente R/C (€ 28.000 minder). De daling ten opzichte van 2010 wordt veroorzaakt doordat in 2011 meer rente intern doorberekend zal worden aan projecten (€ 38.000 meer opbrengsten) en minder rente R/C (€ 8.000 minder).

De **kosten interest en buitengewone lasten** stijgen in 2011 ten opzichte van de realisatie 2009 met ca. € 642.000 en ten opzichte van de begroting 2010 met ca. € 291.000. In 2011 stijgen de rentekosten met ca. € 1.104.000 maar dalen de buitengewone lasten met ca. € 462.000 (€ 400.000 inzake schikking Eneco en ca. € 62.000 meer gedoteerd aan voorziening dubieuze debiteuren in 2009). De stijging ten opzichte van de begroting 2010 komt doordat de rentekosten in 2011 met ca. € 291.000 stijgen ten opzichte van 2010.

Mutaties in reserves

De overheid verplicht het Havenschap (via het Besluit Begroting en Verantwoording) om alle kosten eerst zichtbaar via de exploitatierekening te laten verlopen. Dat is ook het geval wanneer het Havenschap eigenlijk voor bepaalde kosten een reserve heeft. Nadat deze kosten zichtbaar via de exploitatierekening zijn gelopen mogen deze ten laste van de betreffende reserve worden gebracht. Het Havenschap kent een reserve t.b.v. innovaties, een reserve t.b.v. calamiteiten, een reserve t.b.v. baggeren en een algemene reserve. Voor 2011 wordt verwacht dat ten laste van de reserve t.b.v. innovaties € 1.072.000 (aankoop woningen Roodevaart), ten laste van de reserve t.b.v. baggeren ca. € 750.000 en ten laste van de algemene reserve ca. € 374.000 (project Zien en Gezien worden fase 3) wordt gebracht. Voor 2010 wordt verwacht dat er € 250.000 aan de reserve t.b.v. baggeren zal worden toegevoegd.

IX. Grondexploitaties

	Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal 2009-2015
Opbrengsten alle grondexploitaties	19.865	4.831	15.336	32.491	12.350	12.350	11.461	108.684
Kosten alle grondexploitaties	4.287-	10.088-	12.946-	10.941-	5.920-	5.801-	4.751-	54.734-
Mutaties alle grondexploitaties	2.374	12.486	4.227	16.708-	3.601-	3.720-	3.716-	8.659-
Te nemen winst alle grondexploitatie	17.951	7.229	6.616	4.841	2.829	2.829	2.994	45.290

Alle bedragen x 1.000 Euro (€)

Vanaf de begroting 2011 zijn de grondexploitatie eerste uitgiftes en de grondexploitatie teruggekochte gronden samengevoegd. Ook wordt er vanaf de begroting 2011 voor ieder jaar apart een prognose gegeven van de opbrengsten, kosten, mutaties en te nemen winsten uit alle grondexploitaties samen.

Bij de grondexploitaties wordt in principe rekening gehouden met rentekosten (over de grond) met uitzondering van de grondexploitaties die gestart zijn voor 1 januari 2004. De toe te rekenen rentekosten worden gebaseerd op de rente die betaald wordt.

Vanaf 2010 worden de te nemen winsten uit de grondexploitaties niet meer berekend op basis van de gemiddelde winst per m² gebaseerd op de uitgifte van alle uitgeefbare m² tegen gemiddelde historische uitgifte prijzen maar berekend op basis van de gemiddelde winst per m² gebaseerd op de gemiddelde (gerealiseerde en nog te realiseren) uitgifte prijzen. Voor de wat complexere grondexploitaties waarvoor nog niet veel m² uitgegeven zijn wordt een winstbuffer aangehouden van 10% van de totale nog te verwachte opbrengsten.

In 2011 wordt naar verwachting 97.722 m² in erfpacht uitgegeven met een grondexploitatie opbrengstwaarde van ca. € 15.336.000. Naar verwachting zal in 2011 voor ca. € 12.946.000 aan kosten gemaakt worden. Deze kosten bestaan voornamelijk uit kosten voor baggeren van de Westelijke Insteekhaven, kosten bouwrijp maken voormalig SNCM terrein en rentekosten voormalig SNCM terrein. Verwacht wordt dat er in 2011 voor ca € 6.616.000 winst genomen kan worden uit alle grondexploitaties samen.

X. Financiële positie 2011 met toelichting

	ultimo 2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Beschikbaar op lange termijn							
<u>Eigen Vermogen</u>							
Algemene reserve	27.361	27.174	26.800	26.426	26.052	25.678	25.304
Reserve baggeren	466	2.716	2.216	466	716	216	466
Reserve calamiteiten	150	145	145	145	145	145	145
Reserve innovaties	4.009	7.411	6.339	5.200	5.200	0	0
Exploitatie saldi	20.031	22.665	33.163	41.634	48.234	54.916	61.773
Totaal Eigen Vermogen	52.017	60.111	68.663	73.871	80.347	80.955	87.688
<u>Voorzieningen</u>							
Voorziening infra nat	1.443	1.230	1.425	1.562	1.853	2.144	2.435
Voorziening wegen	1.363	90	244	909	909	909	909
Voorziening riolering	3.519	3.546	4.107	4.793	5.389	5.914	6.389
Totaal Voorzieningen	6.325	4.866	5.776	7.264	8.151	8.967	9.733
<u>Geldleningen</u>							
Leningen	8.908	8.587	8.259	7.924	7.580	7.229	6.870
Kasgeldlening + renteswap*	106.000	116.100	123.150	126.000	123.200	126.250	122.150
Totaal leningen	114.908	124.687	131.409	133.924	130.780	133.479	129.020
Totaal beschikbaar op langere termijn	173.250	189.664	205.848	215.059	219.278	223.401	226.441
Geïnvesteerd op langere termijn							
Materiële vaste activa	105.131	116.180	129.786	160.542	171.153	181.757	191.467
Projecten	1.159	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie	72.177	77.435	75.045	53.495	47.065	40.516	33.805
Aangegane verplichtingen	-4.987	-4.987	0	0	0	0	0
Totaal benodigd op langere termijn	173.480	188.627	204.831	214.038	218.217	222.273	225.273
Saldo beschikbaar als werkkapitaal	-230	1.037	1.017	1.021	1.061	1.128	1.168

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

* Kasgeldlening waarbij rente risico afgedekt is met behulp van een rente-instrument

Algemene reserve

Saldo eind 2009	27.361
Dotaties	0
Onttrekkingen	-374
Correctie op onttrekkingen begroting 2010	187
Geraamd saldo eind 2010	<u>27.174</u>
Dotaties	0
Onttrekkingen	-374
Geraamd saldo eind 2011	<u>26.800</u>
Dotaties	0
Onttrekkingen	-374
Geraamd saldo eind 2012	<u>26.426</u>
Dotaties	0
Onttrekkingen	-374
Geraamd saldo eind 2013	<u>26.052</u>
Dotaties	0
Onttrekkingen	-374
Geraamd saldo eind 2014	<u>25.678</u>
Dotaties	0
Onttrekkingen	-374
Geraamd saldo eind 2015	<u><u>25.304</u></u>

Reserve baggeren

Saldo eind 2009	466
Dotatie vanuit winst 2009	2.000
Dotaties	250
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2010	<u>2.716</u>
Dotaties	250
Onttrekkingen	-750
Geraamd saldo eind 2011	<u>2.216</u>
Dotaties	250
Onttrekkingen	-2.000
Geraamd saldo eind 2012	<u>466</u>
Dotaties	250
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2013	<u>716</u>
Dotaties	250
Onttrekkingen	-750
Geraamd saldo eind 2014	<u>216</u>
Dotaties	250
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2015	<u><u>466</u></u>

Reserve calamiteiten

Saldo eind 2009	150
Dotaties	0
Onttrekkingen	-5
Geraamd saldo eind 2010	145
Dotaties	0
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2011	145
Dotaties	0
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2012	145
Dotaties	0
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2013	145
Dotaties	0
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2014	145
Dotaties	0
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2015	145

Reserve innovaties

Saldo eind 2009	4.009
Dotatie vanuit winst 2009	5.200
Dotaties	0
Onttrekkingen	-2.050
Correctie op onttrekkingen begroting 2010	252
Geraamd saldo eind 2010	7.411
Dotaties	0
Onttrekkingen	-1.072
Geraamd saldo eind 2011	6.339
Dotaties	0
Onttrekkingen	-1.139
Geraamd saldo eind 2012	5.200
Dotaties	0
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2013	5.200
Dotaties	0
Onttrekkingen	-5.200
Geraamd saldo eind 2014	0
Dotaties	0
Onttrekkingen	0
Geraamd saldo eind 2015	0

Exploitatie saldi

Saldo 2009	20.031
Dotatie uit winst 2009 naar reserve baggeren	-2.000
Dotatie uit winst 2009 naar reserve innovaties	-5.200
Dotaties	2.605
Dotatie uit grondexploitatie	7.229
Geraamd saldo eind 2010	22.665
Dotaties	3.882
Dotatie uit grondexploitatie	6.616
Geraamd saldo eind 2011	33.163
Dotaties	3.630
Dotatie uit grondexploitatie	4.841
Geraamd saldo eind 2012	41.634
Dotaties	3.771
Dotatie uit grondexploitatie	2.829
Geraamd saldo eind 2013	48.234
Dotaties	3.853
Dotatie uit grondexploitatie	2.829
Geraamd saldo eind 2014	54.916
Dotaties	3.863
Dotatie uit grondexploitatie	2.994
Geraamd saldo eind 2015	61.773

Voorziening infra nat

Saldo eind 2009	1.443
Dotaties	350
Onttrekkingen	-606
Correctie op onttrekkingen begroting 2010	43
Geraamd saldo eind 2010	1.230
Dotaties	350
Onttrekkingen	-154
Geraamd saldo eind 2011	1.426
Dotaties	350
Onttrekkingen	-213
Geraamd saldo eind 2012	1.563
Dotaties	350
Onttrekkingen	-59
Geraamd saldo eind 2013	1.854
Dotaties	350
Onttrekkingen	-59
Geraamd saldo eind 2014	2.145
Dotaties	350
Onttrekkingen	-59
Geraamd saldo eind 2015	2.436

Voorziening wegen

Saldo eind 2009	1.363
Dotaties	694
Onttrekkingen	-926
Correctie op onttrekkingen begroting 2010	-1.041
Geraamd saldo eind 2010	90
Dotaties	694
Onttrekkingen	-540
Geraamd saldo eind 2011	244
Dotaties	694
Onttrekkingen	-29
Geraamd saldo eind 2012	909
Dotaties	694
Onttrekkingen	-694
Geraamd saldo eind 2013	909
Dotaties	694
Onttrekkingen	-694
Geraamd saldo eind 2014	909
Dotaties	694
Onttrekkingen	-694
Geraamd saldo eind 2015	909

Voorziening riolering

Saldo eind 2009	3.519
Dotaties	767
Onttrekkingen	-1.580
Correctie op onttrekkingen begroting 2010	840
Geraamd saldo eind 2010	3.546
Dotaties	767
Onttrekkingen	-206
Geraamd saldo eind 2011	4.107
Dotaties	767
Onttrekkingen	-81
Geraamd saldo eind 2012	4.793
Dotaties	767
Onttrekkingen	-171
Geraamd saldo eind 2013	5.389
Dotaties	767
Onttrekkingen	-242
Geraamd saldo eind 2014	5.914
Dotaties	767
Onttrekkingen	-292
Geraamd saldo eind 2015	6.389

Materiële vaste activa

Saldo eind 2009	105.131
Investerings	7.882
Erfpachtgronden	4.831
Afschrijvingen	-1.665
Geraamd saldo eind 2010	116.180
Investerings	0
Erfpachtgronden	15.336
Afschrijvingen	-1.729
Geraamd saldo eind 2011	129.786
Investerings	0
Erfpachtgronden	32.491
Afschrijvingen	-1.734
Geraamd saldo eind 2012	160.542
Investerings	0
Erfpachtgronden	12.350
Afschrijvingen	-1.740
Geraamd saldo eind 2013	171.153
Investerings	0
Erfpachtgronden	12.350
Afschrijvingen	-1.745
Geraamd saldo eind 2014	181.757
Investerings	0
Erfpachtgronden	11.461
Afschrijvingen	-1.751
Geraamd saldo eind 2015	191.467

Projecten

Saldo eind 2009	1.159
Uitgifte in erfpacht	1.159
Geraamd saldo eind 2010	0
Uitgifte in erfpacht	0
Geraamd saldo eind 2011	0

Grondexploitatie

Saldo eind 2009	72.177
Uitgifte erfpachtgronden	-4.831
Investerings	7.538
Rentekosten	2.551
Geraamd saldo eind 2010	77.435
Uitgifte erfpachtgronden	-15.336
Investerings	10.472
Rentekosten	2.474
Geraamd saldo eind 2011	75.045
Uitgifte erfpachtgronden	-32.491
Investerings	8.823
Rentekosten	2.119
Geraamd saldo eind 2012	53.495
Uitgifte erfpachtgronden	-12.350
Investerings	3.903
Rentekosten	2.017
Geraamd saldo eind 2013	47.065
Uitgifte erfpachtgronden	-12.350
Investerings	3.886
Rentekosten	1.915
Geraamd saldo eind 2014	40.516
Uitgifte erfpachtgronden	-11.461
Investerings	2.938
Rentekosten	1.813
Geraamd saldo eind 2015	33.805

Aangegane verplichtingen

Saldo eind 2009	4.987
Uitgaven 2010	4.987
Geraamd saldo eind 2010	0
Uitgaven 2010	0
Geraamd saldo eind 2011	0

XI. Uitgangspunten begroting 2011

Algemeen

De begroting 2011 en het meerjarenperspectief dienen jaarlijks zelfstandig sluitend te zijn.

Opbrengsten

De opbrengsten voor 2011 worden gebaseerd op een neutraal perspectief, alleen als er voldoende zekerheid bestaat over de inkomsten worden deze begroot. De onderbouwing bestaat uit een prijs- en hoeveelheidfactor. Indien van toepassing worden zowel de inkomsten voor 2011 als voor de volgende jaren ten opzichte van het voorgaande jaar verhoogd met de tariefstijging.

Het havengeld vormt voor het Havenschap een belangrijke inkomstenpost. Het Havenschap heeft een samenwerkingsovereenkomst met het HbR (Havenbedrijf Rotterdam N.V.) voor het innen van zeehavengelden. Bij de vaststelling van de tarieven zeehavengeld wordt het beleid van Rotterdam gevolgd. Het is de verwachting dat het HbR een tariefstijging van 1,5% zal toepassen voor 2011. De tariefstijging voor het binnenhavengeld is ook berekend op 1,5%. Beide tariefstijgingen zijn gebaseerd op de gemiddelde inflatie over de afgelopen vijf jaar. Voor de 10 bedrijven met de meeste overslag is op basis van de realisatie 2009 en individuele gesprekken met deze bedrijven een prognose voor 2011 opgesteld voor de overslag en opbrengsten zee- en binnenvaart. Voor de overige overslag en opbrengsten zee- en binnenvaart is op basis van de realisatie 2009 een raming voor 2011 gemaakt.

De tarieven voor vergunningen en vergoedingen zijn gebaseerd op overeenkomsten met de betrokken bedrijven. In deze overeenkomsten worden de te betalen vergoedingen onder andere ontleend aan het tarievenreglement. Het tarievenreglement wordt jaarlijks geïndexeerd, gebaseerd op de gemiddelde inflatie over de afgelopen vijf jaar. Voor 2011 wordt gerekend met 1,5%.

Erfpachtcanons en huren worden in principe periodiek opnieuw berekend. Met de ingang van de Algemene Voorwaarden 2005 worden nieuwe erfpacht- en huurovereenkomsten jaarlijks geïndexeerd.

Kosten

De kosten voor 2011 worden grotendeels gebaseerd op de kosten gemaakt in 2009. De onderbouwingen bestaan uit een prijs- en hoeveelheidfactor. Indien van toepassing worden kosten voor 2011 als ook voor de volgende jaren ten opzichte van het voorgaande jaar verhoogd met de te verwachte inflatie gebaseerd op de door het CPB (Centraal Plan Bureau) verwachte CPI (Consumenten Prijs Index) voor 2011 zijnde 1,5%.

Activeringsbeleid

Bij de grondexploitaties wordt in principe rekening gehouden met rentekosten (over de grond) met uitzondering van de grondexploitaties die gestart zijn voor 1 januari 2004. De toe te rekenen rentekosten worden gebaseerd op de rente die betaald wordt.

Toerekening personeelskosten en kosten facilitaire zaken

Personeelskosten en kosten facilitaire zaken worden niet doorberekend aan producten. Deze kosten worden in totalen en onverdeeld op de hulpkostenplaatsen vermeld en toegelicht.

Omzetbelasting

Alle bedragen genoemd in deze begroting zijn exclusief omzetbelasting.

XII. Verplichte paragrafen

Paragraaf lokale heffingen en tarieven

Heffingen

De rioolheffing, ingevoerd in 2005, is de enige lokale heffing die het Havenschap kent. Deze heffing is gebaseerd op het aantal m³ afvalwater dat direct of indirect wordt afgevoerd op het rioolstelsel van het Havenschap. Hierbij wordt het aantal m³ afvalwater gesteld op het aantal m³ water dat naar het eigendom is toegevoerd. De gegevens zoals die bekend zijn bij Brabant Water gelden daarvoor als uitgangspunt.

Er wordt uitgegaan van de gegevens van het belastingjaar dat aan de verbruiksperiode voorafgaat. Alle gebruikers die meer dan 1.000 m³ lozen worden op basis van een door hen ingevuld aangiftebiljet aangeslagen.

De heffing en invordering van de rioolretributie wordt door de gemeente Moerdijk namens het Havenschap uitgevoerd. De verordening op de heffing en invordering van rioolrechten 2011 wordt vastgesteld door de Raad van Bestuur. Deze wordt vervolgens gepubliceerd door zowel de provincie Noord-Brabant als de gemeente Moerdijk.

Tarieven

Het Havenschap kent de volgende tarieven:

- zeehavengelden;
- binnenhavengelden;
- kadegelden;
- overige tarieven.

De Raad van Bestuur stelt de Verordening op de heffing Haven- en Kadegelden 2011 vast. Als onderdeel van deze verordening worden ook de Algemene Voorwaarden Zeehavengelden 2011 vastgesteld. De Verordening op de heffing Haven- en Kadegelden 2011 wordt vervolgens gepubliceerd door zowel de provincie Noord-Brabant als de gemeente Moerdijk.

Het Dagelijks Bestuur stelt het Tarievenreglement 2011 vast. Vervolgens worden de tarieven als Tarievenreglement en Tarieventabel op papier verspreid onder de bedrijven en gepubliceerd op de website.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risico's

Planperiode 2010 t/m 2015	Begroting 2010 update realisatie 2009		Begroting 2011	
	subtot.	Totaal	subtot.	totaal
<u>Reserves</u>				
<u>Algemene Reserve</u>	21.449		27.361	
Toevoeging deel winst 2008	5.912			
Onttrekkingen t/m 2014	-2.237			
Onttrekkingen t/m 2015			-2.057	
		25.124		25.304
<u>Reserve t.b.v. Calamiteiten</u>	150		150	
Onttrekkingen t/m 2014	-35			
Onttrekkingen t/m 2015			-5	
		115		145
<u>Reserve t.b.v. Baggeren</u>	0		466	
Uit exploitatieresultaat 2008	463			
Dotaties t/m 2014	1.250			
Dotaties t/m 2015			3.500	
Onttrekking 2009	3			
Onttrekkingen 2010 t/m 2014	-1.500			
Onttrekkingen t/m 2015			-3.500	
		216		466
<u>Reserve t.b.v. Innovaties</u>	4.649		4.009	
Dotaties t/m 2015			5.200	
Onttrekking 2009	-640			
Onttrekkingen 2014 incl corr 2009	-4.009			
Onttrekkingen t/m 2015			-9.209	
		0		0
<u>Resultaten grondexploitatie</u>				
Resultaat 2009	17.951		17.951	
Resultaten t/m 2014	25.338			
Resultaten t/m 2015			27.338	
		43.289		45.289
<u>Exploitatieresultaten na bestemming:</u>				
Resultaat 2009	2.080		2.080	
Resultaten t/m 2014	11.556			
Resultaten t/m 2015			21.604	
Onttrekking t.g.v. reserve t.b.v. Baggeren			-2.000	
Onttrekking t.g.v. reserve t.b.v. Innovaties			-5.200	
		13.636		16.484
Vermogensprognose		82.380		87.688
Af: min. noodzakelijk weerstandsvermogen:		-55.139		-67.932
Nog vrij beschikbaar in planperiode		27.241		19.756

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

In het bovenstaande overzicht is een doorkijk opgenomen (over de periode 2010 t/m 2015) van de vrij besteedbare middelen van het Havenschap. De cijfers uit de begroting 2011 zijn tegenover de cijfers uit de begroting 2010 geüpdatet met de realisatie 2009 gezet. Hieruit blijkt dat het vrij beschikbare saldo afgenomen is van ca. € 27 miljoen naar ca. € 20 miljoen.

De afname van het vrij beschikbare saldo met ca. € 7 miljoen wordt veroorzaakt doordat:

- De verwachte resultaten grondexploitaties zijn toegenomen met ca. € 2 miljoen omdat de minimum uitgifteprijs naar boven aangepast zijn.
- De verwachte exploitatieresultaten na bestemming zijn toegenomen met ca. € 3 miljoen.
- Het noodzakelijk weerstandsvermogen toeneemt met ca. € 12 miljoen.

Voor het begrotingsjaar 2011 zijn voor het Havenschap de volgende risico's van belang:

Terugkoop en uitgifte van strategische gronden

Waar mogelijk wordt geïnvesteerd in terugkoop en uitgifte in erfpacht van strategische gronden. Het doel hiervan is condities te scheppen (bijvoorbeeld door realisering van kades) waarmee goederenvervoer over water wordt gestimuleerd. Deze mogelijke strategische aankopen (tegen marktwaarde) brengen een forse financiële inspanning met zich mee.

Boete te laat bebouwen

In 2006 heeft de verkopende partij bij het notarieel transport van een braakliggend perceel, onder protest, aan het Havenschap een boete wegens niet bebouwen van ca. € 52.000 betaald. Deze boete is verschuldigd wanneer niet binnen twee jaar na de datum van eerste uitgifte bebouwing gerealiseerd is, zoals vastgelegd in de op dit perceel van toepassing zijnde algemene verkoopvoorwaarden. De door de verkopende partij aangespannen juridische procedure tegen het Havenschap waarin de verschuldigdheid van de boete ter discussie wordt gesteld loopt nog.

Aankoop hoeve en bijbehorende gronden

In 2002 heeft het Havenschap voor de realisatie van het deelgebied 'Uitbreiding Tradepark' een hoeve en bijbehorende gronden aangekocht. Sanering van de grond bleek noodzakelijk en de kosten hiervan zijn op grond van de koopovereenkomst voor rekening van de verkoper. De uiteindelijke saneringskosten zijn uitgekomen op een bedrag van ca. € 385.000. Dit wordt thans door de verkoper van het Havenschap teruggevorderd. De vorderingen van de verkoper zijn in kort geding, zowel in eerste aanleg als in hoger beroep, afgewezen. De verkoper heeft vervolgens een bodemprocedure geëntameerd. Ook in deze procedure zijn de vorderingen van de verkoper afgewezen. Tegen het vonnis van 6 augustus 2008 heeft de verkoper hoger beroep ingesteld. De behandeling van het hoger beroep loopt nog.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Het Havenschap beheert de volgende kapitaalgoederen:

- natte infrastructuur;
- droge infrastructuur, in erfpacht uitgegeven percelen;
- groen;
- wegen;
- wegenmeubilair;
- gebouwen;
- observatie- en beveiligingsvoorzieningen.

Het onderhoud van deze kapitaalgoederen en de financiële verwerking hiervan is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

Natte infrastructuur

Op basis van de gesloten overeenkomst met de Rijkswaardweg beheerder voor onderhoud aan de vaarweg resteert voor het Havenschap het onderhoud van de insteekhavens en de binnen het beheersgebied vallende strook aan het Zuid-Hollandsch Diep.

Dit betekent dat het Havenschap alleen nog maar de kosten voor het op diepte houden van de insteekhavens en de strook aan het Zuid-Hollandsch Diep moet betalen.

Het op de maximale toelaatbare diepgang van 8.50m, bij een waterstand op NAP, brengen van de Westelijke Insteekhaven en Roodevaart.

Omdat het technisch niet mogelijk is om een goede inschatting te maken van de te verwachte baggerwerkzaamheden is het binnen het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) niet toegestaan om hiervoor een voorziening te treffen. Vandaar dat hiervoor een reserve baggeren is getroffen.

In het nat beheersplan zijn periodieke inspecties opgenomen voor bestaande en nieuwe infrastructuur. Deze jaarlijkse terugkerende inspectie- en onderhoudskosten zijn begroot op € 65.500. Voor groot onderhoud aan natte infrastructuur wordt voor 2010, volgens het nat beheersplan uit 2006, € 350.000 gedoteerd aan de voorziening nat.

Onderhoud Groen

In 2000 is het beheersplan openbare buitenruimte vastgesteld. In de onderliggende onderhoudscatalogus worden richtlijnen beschreven voor het onderhoud. De beheersplannen worden jaarlijks bijgesteld op kwaliteit en kwantiteit.

Onderhoud Wegen

Alle wegen en fietspaden zijn opgenomen in een wegbeheersplan. Uitgangspunt is het functionele gebruik van de verschillende wegen. Naast het feit dat op sommige wegen een intensief verkeersgebruik plaatsvindt, is ook het relatief hoge aanbod van vrachtverkeer van invloed op een versnelde slijtage. Daarnaast vindt een relatief hoog percentage van buitenprofiel transporten plaats.

Jaarlijks vinden inspecties plaats die in het wegbeheerssysteem verwerkt worden. Hieraan gekoppeld zit de technische kwaliteit van de wegen en de uitkomst is de verwachte levensduur bij hetzelfde gebruik. Storting in de voorziening wegen wordt bepaald door het meerjarig geraamd gemiddeld groot onderhoud. Iedere vier jaar wordt de dotatie opnieuw bepaald. Voor de begroting 2011 is dit bepaald en wordt er jaarlijks € 694.000 gedoteerd.

Ook voor klein onderhoud (kleine reparaties en vervangingen) zijn de eerdergenoemde inspecties de basis. Door dit kleine onderhoud kan de levensduur van wegen verlengd worden zonder dat er van achterstallig onderhoud sprake is.

Op basis van de plannings van het wegbeheerssysteem worden uitgangspunten bepaald en een doelmatige uitvoering van een combinatie van klein en grootonderhoud uitgevoerd. Klein onderhoud maakt onderdeel uit van het stabiel beheer (overeenkomst voor dagelijks operationeel beheer en onderhoud) en groot onderhoud blijft voor rekening en risico van het Havenschap. De juiste verhouding van klein en groot onderhoud dient bewaakt te worden.

Onderhoud Riolerings

Het rioleringsstelsel omvat 9 gemalen, een verzamelkelder, persleidingen en een vrijval riool. In 2002 is gestart met de uitvoering van een stappenplan met als doel de theoretische benadering van onderhoud en vervanging te baseren op actuele praktijkgerichte gegevens. Er vinden uitgebreide inspecties plaats die worden bijgewerkt in het rioolbeheerssysteem. De uitvoering van deze plannen wordt als onderdeel van het stabiel beheer (overeenkomst voor dagelijks operationeel beheer en onderhoud) uitgevoerd. Daarbij worden geconstateerde kleine schades direct hersteld. Een aangepast rioolbeheerssysteem zal basis zijn voor verder klein en groot onderhoud, waarbij klein onderhoud onderdeel wordt van het stabiel beheer.

De verzamelkelder en bijbehorend compostfilter zijn gerealiseerd bij de aanleg van het haven- en industrieterrein. De in 2010 gestarte renovatie zal in 2011 worden afgerond.

Evenals de vervanging van de rioolpersleiding van gemaal B.

In het kader van de verzelfstandiging is er een voorgenomen overdracht van het rioolsysteem aan de Gemeente Moerdijk voorzien.

Onderhoud Openbare verlichting

Het onderhoud aan de openbare verlichting maakt onderdeel uit van het stabiel beheer (overeenkomst voor dagelijks operationeel beheer en onderhoud). Normen voor instandhouding en procedures voor herstel bij uitval zijn aanwezig.

Per 2010 is gestart met een project voor het vervangen van de bestaande verlichting door een duurzame installatie.

Onderhoud Observatie- en beveiligingsvoorzieningen

In 2006 is het project Zien en Gezien worden afgerond. Naast het afsluiten van de buitenste schil door hekken is een uitgebreide camera-installatie op het gehele haven- en industrieterrein aangebracht. Registratie van scheepsbewegingen vindt via camerabewaking plaats. De bezetting van het HMCC is aangepast aan de functionaliteiten. Met name voor de kritische apparatuur is een onderhoudsovereenkomst afgesloten.

Onderhoud Gebouwen

Het Havenschap is gehuisvest in één kantoorgebouw (Plaza 3 te Moerdijk). Dit pand is in juli 1999 in gebruik genomen. In 2010 is een uitbouw van de 2^e verdieping gerealiseerd.

Vanaf 2008 wordt klein- en grootonderhoud gebaseerd op een gebouw en inventaris onderhoudsplan, waarin zichtbaar wordt welke onderhoudskosten in welk begrotingsjaar zullen gaan optreden. Voor 2011 is geen groot onderhoud geraamd.

Het onderhoud en vervangen van gebouwen voor de gemalen is opgenomen in de voorziening riolering.

Paragraaf Financiering en treasury

Algemene ontwikkelingen rentebeleid

Afhankelijk van de mate waarin het vertrouwen op de geldmarkt terugkeert, zullen de markttarieven dalen. De lange rentetarieven zullen zich vanwege de zwakke economie tamelijk stabiel ontwikkelen.

Financieringsbehoefte en -positie

Per 1 januari van het begrotingsjaar zal het beschikbare werkkapitaal naar verwachting ca. € 1 miljoen bedragen. Dit bedrag is nodig om een adequaat en flexibel financieringsbeleid te kunnen voeren. Voor een specificatie hiervan wordt verwezen naar de berekening van de financiële positie in hoofdstuk X. Hieruit valt ook af te leiden dat de financieringspositie in 2011 naar verwachting per saldo zal stijgen.

Leningenportefeuille o/g	Bedrag (x € 1miljoen)
Stand per 1 januari 2011	124,7
Nieuwe leningen	7,0
Reguliere aflossingen	0,3
Vervroegde aflossingen	
Renteanpassing (oud percentage)	0,0
Renteanpassing (nieuw percentage)	0,0
Stand per 31 december 2011	131,4

De Raad van Bestuur heeft op 10 december 2007 besloten om in het vervolg te financieren op balansniveau en met een variabele lening in combinatie met een renteswap. Een renteswap zet de rentetypische looptijd van variabel om naar vast.

Overzicht renteswap per 1 januari 2010	Ingangsdatum	Einddatum	Hoofdsom	Percentage
Rabobank	26-07-07	01-10-22	26.250	4,8500 vast
Rabobank	15-11-08	01-10-29	50.000	4,3600 vast
Deutsche Bank	16-02-09	01-10-29	50.000	3,6875 vast
Totaal			126.250	

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Bij de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) zijn twee kasgeldovereenkomsten gesloten. De eerste kasgeldovereenkomst voor maximaal € 100 miljoen is aangegaan tot en met 31 december 2009 en wordt daarna jaarlijks stilzwijgend verlengd. Deze kasgeldovereenkomst kent een beschikbaarheidgarantie. De tweede kasgeldovereenkomst voor maximaal € 27 miljoen kent geen beschikbaarheidgarantie. Per 31 december 2010 is in totaal € 116.100.000 opgenomen als kasgeldlening.

Kasgeldleningen Stand per 1 januari 2011	Ingangsdatum	Einddatum	Hoofdsom
Kasgeldlening	01-01-10	31-12-10	116.100
Totaal			116.100

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

De restant schuld op de opgenomen vaste geldleningen bedraagt per 31 december 2010 ca. € 8.579.000.

Vaste geldleningen Stand per 1 januari 2011	Ingangsdatum	Hoofdsom	Restant schuld 01-01-2010	Aflossing in 2010	Restant schuld 31-12-2010
BNG	22-08-02	3.800	2.736	152	2.584
BNG	15-08-05	600	537	17	520
BNG	15-08-05	1.800	1.611	52	1.559
BNG	01-02-06	1.000	924	27	896
BNG	15-01-07	3.250	3.100	80	3.020
Totaal		10.450	8.908	328	8.579

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Rekening-courant

Voor lopende betalingen kan gebruik worden gemaakt van een afgesloten rekening-courant:

Rabobank max. faciliteit € 2.500.000

Bank Nederlandse Gemeenten max. faciliteit € 37.525.000

Tijdelijke belegging beschikbare geldmiddelen

Overtollige gelden worden in 2011 (bij in Nederland gevestigde bankinstellingen) op deposito en in rekening-courant uitgezet.

Toetsing aan de normen van de Wet Fido

Het risico van kortlopende financiering wordt beperkt met een zogenaamde kasgeldlimiet, volgens welke de totale omvang van de vlottende schuld op enig moment aan een maximum is gebonden, zijnde 8,2% van de begrotingsomvang. Voor het Havenschap komt dit in 2011 neer op een bedrag van 8,2% van € 15,9 miljoen is € 1.309.458. Door het afsluiten van rentederivaten met een looptijd langer dan een jaar (CAP, SWAP, etc.) rekent het Havenschap de € 10 miljoen als kasgeld aangetrokken gelden niet tot de kortlopende financiering.

Renterisiconorm

Terzake van de vaste financiering stelt de wet een norm waaraan het renterisico van de portefeuille als geheel moet voldoen. Deze norm wordt aangeduid als renterisiconorm en bedraagt 20% van de omvang van de vaste schuld. Doelstelling is dat de leningenportefeuille zo wordt gespreid, dat de te lopen renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid. In 2011 vindt geen renteherziening en geen herfinanciering plaats.

Renterisico op vaste schuld in 2011	€	0
Renterisiconorm (20% van vaste schuld met min. € 2.5 mln.)	€	2.500.000
Ruimte onder renterisiconorm	€	2.500.000

Het Havenschap voldoet daarmee aan de gestelde norm, zie ook onderstaande tabel:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0	0	0	0
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0	0	0	0
2 Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0	0	0	0
3a Nieuwe aangetrokken vaste schuld	79.750	10.100	7.050	2.850	0	3.050	0
3b Nieuwe verstrekte uitzettingen	0	0	0	0	0	0	0
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	79.750	10.100	7.050	2.850	0	3.050	0
5 Betaalde aflossingen	321	328	335	344	3.151	359	4.467
6 Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	321	328	335	344	0	359	0
7 Risico op vaste schuld (2 + 6)	321	328	335	344	0	359	0
RENTERISICONORM							
8 Stand van de vaste schuld per 1/1	35.479	114.908	124.680	131.395	133.901	130.750	133.441
9 Het bij ministeriele regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%
10 Risiconorm (minimaal 2.500)	7.096	22.982	24.936	26.279	26.780	26.150	26.688
TOETS RENTERISICONORM							
10 Renterisiconorm	7.096	22.982	24.936	26.279	26.780	26.150	26.688
7 Renterisico op vaste schuld	321	328	335	344	0	359	0
11 Ruimte (+) c.q. Overschrijding (-) (10-7)	6.775	22.654	24.601	25.935	26.780	25.791	26.688

Tabel renterisiconorm in meerjarenperspectief (bedragen x € 1.000)

Financieringsratio's

	Gezond	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ICR (GR, Intrest Coverage Ratio, EBITDA/rentekosten)	> 1,5 à 2	5,5	5,6	2,1	3,9	4,0	3,9	4,0
DEBT/EBITDA (GR, debt alleen lang vreemd vermogen + kasgeld)	< 7 à 8	11	5	12	6	6	6	5
Solvabiliteitsratio (EV/TV)	> 20 à 30%	26%	32%	27%	30%	34%	37%	41%

obv businessplan 20091105 muv 2009 obv jaarrekening 2009

Banken stellen geen eisen bij het verstrekken van kredieten aan het Havenschap omdat uit artikel 48 van de gemeenschappelijke regeling volgt dat de deelnemers garant staan voor door het Havenschap aangetrokken gelden. Echter om bedrijfseconomisch gezond te blijven is het niet verstandig om onbeperkt geld te blijven lenen. Met behulp van de in bovenstaande tabel genoemde ratio's wordt bewaakt dat het Havenschap op financieringsgebied gezond blijft. Deze ratio's worden gebaseerd op het businessplan versie 20091105 waarbij rekening gehouden wordt met toekomstige gronduitgiftes. Het Intrest Coverage Ratio zegt hoeveel keer de rente kan worden betaald uit het brutobedrijfsresultaat. De Debt/Ebitda verhouding laat de verhouding zien tussen de lang lopende schulden en het brutobedrijfsresultaat. Het Solvabiliteitsratio laat de verhouding zien tussen eigen vermogen (inclusief voorzieningen) en totaal vermogen. Uit de bovenstaande tabel blijkt dat met uitzondering van de Debt/Ebitda verhouding over 2008 en 2010 de overige financieringsratio's gezonde waarden laten zien.

Paragraaf Bedrijfsvoering

De bedrijfsoriëntatie is nadrukkelijk op omzetvergroting en kostenreductie gericht. In de bedrijfsvoering van het Havenschap zijn de volgende uitgangspunten en onderwerpen van groot belang:

- **Financiële zelfstandigheid.**
- Het voeren van een actief **commercieel** beleid in samenspraak met de stuwadoorsbedrijven binnen het Moerdijkse.

- Versterking van het directe verband tussen uitgaven en de daaraan te relateren inkomsten, hierdoor wordt een meer stabiele financiële exploitatie bevorderd.
- Hantering van **marktconforme** grondprijzen.
- **Erfpacht** in tegenstelling tot verkoop.
- Beperking van langlopende opties door potentiële kopers.
- Optimale benutting van het **vergunningen** beheerssysteem.
- Adequate planning & control.

Paragraaf Verbonden partijen

Het Havenschap kent geen verbonden partijen.

Paragraaf Grondbeleid

Het grondbeleid kent de volgende doelstellingen:

- Het genereren van inkomsten uit bezit.
- Het Havenschap gaat voor uitgifte van gronden in erfpacht.
- Bij gronduitgiften hanteren van marktconforme prijzen.
- Bij uitgifte van (aan water liggende) percelen maximalisatie van inkomsten uit haven- en kadegelden nastreven.
- Waar nodig en mogelijk worden percelen teruggekocht en na eventuele verbetering opnieuw uitgegeven in erfpacht.
- Voorwaarde scheppend als het gaat om het verkrijgen van de benodigde milieu gebruiksruimte.

De prognoses van de opbrengsten van de grondexploitatie eerste uitgiftes en grondexploitatie teruggekochte gronden zijn terug te vinden in hoofdstuk IX Prognose Grondexploitatie.

Voor de grondexploitatie wordt geen specifieke reserve aangehouden. Dit betekent dat de specifieke risico's, die samenhangen met de grondexploitatie, moeten worden afgedekt door de algemene reserve. Ter zake van de risico's wordt verwezen naar de beleidsnotitie Grondzaken. De risico's hebben invloed op de hoogte van het gewenste minimum niveau van de algemene reserve, zie ook de paragraaf weerstandsvermogen.

N.B. Vanwege afrondingen van bedragen kunnen afrondingsverschillen in de tabellen van deze begroting staan.